

Tulevan tutkimus- ja innovaatio-ohjelman suuntaviivat korkean tason asiantuntijaraportista

Komissio järjesti 3.7. korkean tason tutkimus- ja innovaatiopolitiikan konferenssin, jonka pääpaino oli Pascal Lamyn johtaman asiantuntijaryhmän suositusraportissa EU:n tulevalle T&I-ohjelmalle: *"LAB-FAB-APP – Investing in the European future we want"*.

Raportti on strategisesti tärkeä kannanotto, joka antaa vahvan viestin tutkimus- ja innovaatorahoituksen puolesta EU:n monivuotisen rahoituskehysten (Multiannual Financial Framework, MFF) 2020+ neuvotteluille. Raportti budjettivoiveineen onkin ensimmäinen julkituotu päänavaus keskustelulle MFF:n konkreettisesta rahanjaosta.

Raportin visiossa seuraavasta EU:n tutkimus- ja innovaatio-ohjelmasta halutaan tehdä huomattavasti yksinkertaisempi, joustavampi, vaikuttavuuteen ja tuloksiin keskittyvä (byrokratian ja hallinnon sijaan) ja paremmin jäsenmaiden ja EU:n laajempien strategiatavoitteiden kanssa koordinoitu ohjelma.

Raportti sisältää 11 suositusta, jotka ovat 12 korkean tason asiantuntijan noin puolen vuoden työskentelyn tulos. Ryhmä on perustanut työskentelynsä Horisontti 2020 -ohjelman välitarkastelulle. Ryhmän puheenjohtaja on Pascal Lamy, joka on toiminut muun muassa Euroopan unionin kauppaa-asioista vastaavana komissaarina sekä Maailman kauppajärjestön (World Trade Organisation, WTO) pääjohtajana.

Vähintään kaksinkertainen budjetti

Budjetin osalta suositusraportti asettaa kunnianhimoiset tavoitteet tutkimus- ja innovaatiopolitiikalle EU:n seuraavan kauden budjettineuvotteluihin. Lamyn asiantuntijaryhmä ehdottaa seuraavalle tutkimus- ja innovaatio-ohjelmalle vähintään noin kaksinkertaista budjettia (120 mrd. euroa) nykyiseen verrattuna; toiveena on budjetin kasvattaminen jopa 160 miljardiin euroon, kuten Lamy konferenssi puheessaan esitti.

Suurempi budjetti on tarpeen, sillä nykyisen Horisontti 2020 -ohjelman onnistumisprosentti on hyvin matala ja liian paljon hyviä hankkeita jää rahoittamatta. Raportissa esitetään, että tulevan T&I-ohjelman onnistumisprosentin tulisi olla välillä 15-20%.

Raportissa todetaan, että koska tieteellä ja innovaatioilla on suora vaikutus globaalin kilpailukykyyn, EU:n tulisi saada T&I-rahoituksensa vähintään samalle tasolle kuin globaaleilla pääkilpailijoillaan, kuten USA:lla, Japanilla, Etelä-Korealla ja Kiinalla.

Ohjelman radikaalimpi yksinkertaistaminen – vähemmän instrumentteja, lisää harmonisointia ja synergioita ohjelmien välille

Asiantuntijaryhmä suosittelee jatkossa mahdollisimman minimaalisia raportointivelvollisuuksia ja vähemmän auditointeja; tarkastuksia tulisi suorittaa vain, jos kyseessä on epäily petoksesta projektissa.

Raportti ehdottaa myös huomattavaa yksinkertaistusta EU:n rahoitusinstrumenttiskaalaan: nykyisistä eri instrumenteista tulisi poistaa kolmasosa ja sulauttaa muihin instrumentteihin, jotta hakijalle usein monimutkaisena näyttäytyvä instrumentti- ja sääntöviidakko selkeytyisi.

Asiantuntijaryhmä ehdottaa muun muassa, että pk-yrityksille suunnattu COSME-ohjelma voitaisiin yhdistää T&I-puiteohjelmaan.

Lamyn asiantuntijaryhmä suosittelee koko EU:n rahoitusinstrumenttiskaalan modernisoimista ja synergioiden lisäämistä käyttäjäystävällisemmäksi ja yhteensopivammaksi. Raportissa todetaan, että rakennerahastot ovat hyödyllisiä T&I-kapasiteetin rakentamisessa alueilla ja että ensi kaudelle tulisi entistä päämäärätietoisemmin rakentaa yhteensopivuutta, täydentävyyttä ja käytännön yhteen toimivuutta rakennerahastojen ja EU:n T&I-ohjelman välille.

Raportissa suositellaan myös, että sekä maatalouden että aluekehityksen EU-rahoitusta priorisoitaisiin ensi kaudella enemmän tutkimus- ja innovaatioinfrastruktuureille ja -toimille alueiden älykkään erikoistumisen strategioiden mukaisesti. Kuitenkin raportissa toivotaan budjettipainotuksen virtaavan jatkossa rakennerahastopuolelta tutkimus- ja innovaatio-ohjelmaan.

T&I-ohjelman tulisi ratkoa globaaleja, kunnianhimoisia missioita

Asiantuntijaryhmä ehdottaa, että seuraava tutkimus- ja innovaatio-ohjelma keskittyisi ratkomaan suuria globaaleja yhteiskunnallisia haasteita, niin sanottuja missioita, joille asetetaan kunnianhimoiset ja pitkäjänteiset tutkimustulostavoitteet. Tällaisia voisi olla esim. täysin muovivapaa Eurooppa vuoteen 2030 mennessä, täysin hiilivapaa terästuotanto Euroopassa vuonna 2030, kolmen syöpäpotilaan parantuminen neljästä vuoteen 2034 mennessä jne.

Missioiden määrittelyn tulee perustua YK:n kestävä kehityksen tavoitteille ja niillä tulisi olla vahvaa yhteiskunnallista muutosvoimapotentiaalia, eli aikaansaada niin sanottuja läpimurtoja globaalissa kehityksessä.

Kansainvälistä T&I-yhteistyötä tulee vahvistaa

Gloaalien haasteiden ja missioiden ratkomiseksi raportti suosittelee, että kansainvälisestä T&I-yhteistyöstä tulisi tulla EU:n tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tavaramerkki – tämä on myös yksi raportin 11 suosituksesta.

Raportissa suositellaan muun muassa, että EU:n kanssa samankaltaisten kauppakumppaneiden – kuten Kanada ja Australia – tulisi kuulua T&I-ohjelman liitännäiskumppaneihin, kuten Horisontti 2020 -ohjelmassa esim. Israel ja Turkki. Britannian osalta suositellaan täysimääräistä ja jatkuvaa T&I-yhteistyötä EU:n kanssa myös jatkossa, huolimatta Brexit-neuvotteluiden kohtalosta.

Kansalaisten osallistaminen ja sitouttaminen

Missioajattelun taustalla on myös ajatus siitä, että EU:n kansalaiset tulee ottaa paremmin mukaan tutkimus- ja innovaatiotoimintaan; laajempien missioiden avulla on tarkoitus herättää kansalaisten mielenkiinto sekä lisätä ymmärrystä T&I-toiminnan keskeisyydestä suurten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa. Raportissa yksi suositus on omistettu juuri kansalaisten sitouttamiselle ja osallistamiselle. Konferenssissa käytiinkin huomattavan paljon keskustelua tieteen ja innovaatioiden luotettavuudesta ja tietoisuuden kasvattamisesta sekä kansalaisten osallistamisesta T&I-toimintaan.

Ohjelman rakenne vaikuttavuuden mukaan

Raportissa painotetaan 2020+ T&I-ohjelman tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta. Ohjelman eri pilareilla tulisi olla selkeästi määritellyt ja toisiaan täydentävät perustelut toimenpiteille. Mukailien nykyistä, pilareiden tulisi jatkossa täsmentyä seuraavalla tavalla:

1. Pilari ”science and skills” – Euroopan tutkimusneuvosto (European Research Council, ERC)
2. Pilari ”innovation and competitiveness” - Euroopan innovaationeuvosto (European Innovation Council, EIC) (perusteilla)
3. Pilari ”global challenges”, jonka keskiössä edellä mainitut laaja-alaiset missiot

Pilareiden tulisi olla paremmin yhdistettyjä toisiinsa, avoimen tieteen ja innovaatioiden periaatteiden mukaisesti.

Asiantuntijaryhmä asettuu vahvasti komissaari Moedasin Euroopan innovaationeuvosto -ajatuksen taakse. EIC:n tulisi erityisesti keskittyä tukemaan korkeariskisten, korkean potentiaalin innovaatioiden markkinoille pääsyä ja laajentumista. EIC:n tulisi päästä samalle korkealle laatutasolle kuin ERC, joka ymmärretään tutkimuspuolella korkean tason laatumerkkinä.

Lähteet ja lisätietoa:

[Asiantuntijaryhmän raportti kokonaisuudessaan](#)

[Konferenssitalenne](#)